

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی دزفول
معاونت آموزش، تحقیقات و فن آوری
معاونت آموزشی دانشکده پزشکی

○ پیش نویس شیوه نامه اجرایی نحوه پیاده سازی برنامه جامع تم های طولی ادغام یافته در کل دوره دکترای عمومی پزشکی ۱۴۰۰

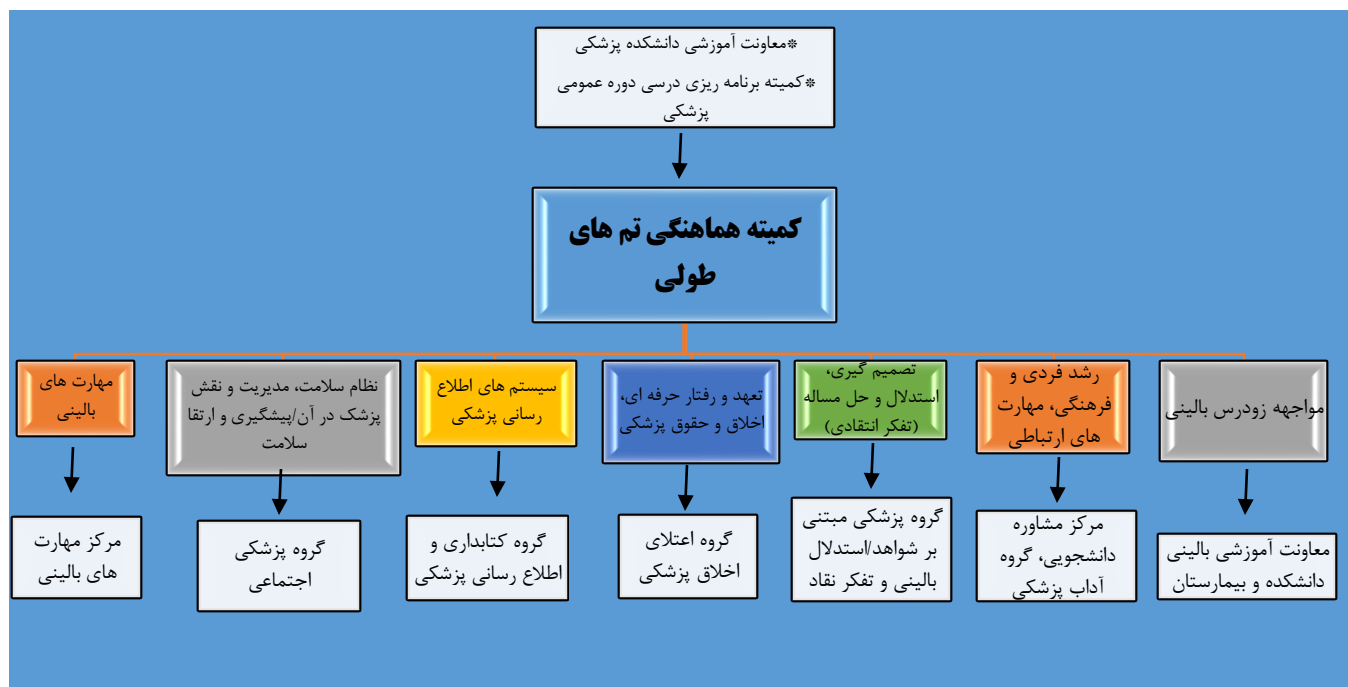
- نوآوری آموزشی در کوریکولوم رشته پزشکی
- با محوریت توانمندسازی دانش آموختگان پزشکی بصورت مادام العمر
- تحت عنوان "مهارت های طبابت"
- مبین تعهد نظام آموزشی دانشگاه به مقوله جامعه محور بودن پزشکی

- Dezful University Of Medical Sciences
- <http://fmed.dums.ac.ir>
- Tel: +98614-2429070

الحمد لله
الرحمن الرحيم

ساختار تشکیلاتی و مدل اجرای تم های طولی در کوریکولوم رشته پزشکی

۱۴۰۰

مقدمه و معرفی مدل آموزشی تم های طولی (مهارت های طبابت):

با نگاهی ژرف به تاریخچه ی پزشکی در دنیا آنچه امروز همگام با پیشرفت علم پزشکی و تکنولوژی رخ مینماید توجه به این نکته است که علم طب هنر مبتنی بر توانمندی است. توانمندی واژه ای بس وزین است ازین منظر که نیمی از پیکره ی اصلی آنرا رشد فردی و نیم دیگر آنرا کسب مهارت های موثر بصورت استراتژیک، منظم، مستمر و هدفمند زیر نظر لیدرشیپ های آموزشی و متخصصین با تجربه این حوزه است. امروزه در برنامه اعتباربخشی دوره عمومی پزشکی دانشگاه های علوم پزشکی کشور که مسیر تعالی و پیشرفت و نیل به

استانداردهای WFME را دنبال مینماید توجه به مقوله ی مهارت های طبابت و موضوعات مرتبط با آن و ادغام آنها در دل برنامه ی آموزشی دوره عمومی پزشکی مورد انتظار معاونت آموزشی وزارت متبوع بوده و به دقت مدنظر و مورد ارزیابی قرار می گیرد.

امروزه در دنیا تلاش های زیادی جهت ارتقا آموزش در علوم پزشکی صورت می گیرد. بر این اساس یکی از مهمترین ویژگی های مدیریتی برنامه دوره عمومی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی دزفول، توجه خاص به بحث تم های طولی است. بازنگری و نظارت مستمر بر برنامه های آموزشی در دوره های دانشگاهی در تمامی حرفه های پزشکی و بهداشتی امری الزامی بوده و در بیشتر دانشکده ها، مدیریت برنامه ی آموزشی در دو سطح جزئی و کلی صورت می گیرد. به منظور تحقق این مهم در ابتدا نیازسنجی های لازم صورت گرفته و با استفاده از روش چهره به چهره، مصاحبه، جلسات گروهی و نیز مطالعه برنامه های سایر دانشگاهها، داده های تم طولی توسط معاونت آموزشی این دانشکده جمع آوری گردید. این برنامه در مقاطع چهارگانه دوره عمومی پزشکی بخصوص در قالب کارگاههای آموزشی برگزار خواهد شد و در پایان هر دوره، ارزیابی هر کدام از برنامه ها به تفکیک بر اساس میزان رضایتمندی و میزان دستیابی به اهداف از نظر دانشجویان، توسط مسوولین تم های طولی یا مهارت های طبابت انجام می گردد.

در این راستا دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی دزفول خود را مکلف میداند تا با طراحی مدل های آموزشی و پیاده سازی هوشمندانه ی آن در طول دوره ی عمومی پزشکی بتواند دانشجویان پزشکی خود را در قالب "مهارت های طبابت" هنرمند، توانمند و مبتنی بر نیازهای جامعه (جامعه محور بودن) تربیت نماید.

در این شیوه نامه، به منظور ساماندهی و توسعه ادغام موضوعات روانشناختی- اجتماعی در برنامه آموزشی دانشجویان پزشکی، نحوه پیاده سازی "مهارت های طبابت" در کل دوره پزشکی عمومی مطرح گردیده است. بر اساس مطالعات و بررسی نحوه تربیت پزشک در خارج از کشور و نیز در سطح دانشگاه های علوم پزشکی کشور، مدل و نقشه پیشرو جهت اجرای تم های طولی به عنوان چهارچوب اصلی برنامه طراحی گردید تا بر اساس آن، جایگاه و انتظاراتی که از مسئولین تم های طولی و گروه های آموزشی علوم پایه و بالینی می رود به وضوح مشخص گردد. آنچه در طرح شیوه نامه اجرایی تم های طولی میبایست مد نظر قرار گیرد به شرح ذیل میباشند:

-شرح روند تدوین چارچوب کلی تم های طولی هفت گانه

-شرح نحوه تعامل مسئولین تم های طولی با گروه های آموزشی علوم پایه و بالینی و سایر بخش های آموزشی دانشگاه

- شیوه پایش مستمر آموزش و ارزیابی تم های طولی در فازهای چهارگانه (علوم پایه، مبانی طب بالینی، کارآموزی و کارورزی)

در برنامه جدید آموزش پزشکی موسوم به پزشکی ۱۴۰۰ دانشگاه علوم پزشکی دزفول که به روش ادغام افقی ماژورهای آموزشی است، پکیج محتوای "مهارت های طبابت" به عنوان یکی از مهم ترین ویژگی های این برنامه جدید مشتمل بر هفت تم طولی «سیستم های اطلاع رسانی پزشکی»، «تعهد و رفتار حرفه ای، اخلاق و حقوق پزشکی»، «تصمیم گیری، استدلال و حل مساله (تفکر انتقادی)»، «مهارت های بالینی»، «رشد فردی، فرهنگی و مهارت های ارتباطی»، «نظام سلامت، مدیریت و نقش پزشک در آن / پیشگیری و ارتقای سلامت» و «مواجهه زودرس بالینی» مدنظر قرار گرفته است. در هر یک از این تم های طولی، آموزش های مربوطه متناسب با سطح و نیاز دانشجویان در طول دوره عمومی پزشکی با بینش تضمین مقوله ی مادام العمر بودن توانمندی و آموزش های پزشکی دانشجویان رشته پزشکی و عمدتاً به صورت در هم تنیده با سایر اجزای آموزش ارائه می گردد.

اهداف کلی تم های طولی (مهارت های طبابت):

- آماده سازی دانشجوی پزشکی جهت پذیرش نقش خویش به عنوان دانشجوی پزشکی با هدف تقویت یادگیری فردی، توانایی تفکر علمی و انتقادی و به کارگیری روش مندی صحیح در حل مسائل

- کسب مهارت مدیریت در برخورد و مواجهه با چالش ها، تهدیدات و معضلات جامعه با هدف تقویت نقش پزشک در ارتقای نظام سلامت

- تلاش در جهت تقویت رشد فردی، مهارت های ارتباطی و رفتاری و نیز افزایش انگیزه و اعتماد به نفس دانشجویان برای ادامه مسیر و رشد و شکوفایی استعدادهای خویش

- تقویت حس مسئولیت پذیری در جامعه بعنوان پزشک متعهد

- فراهم کردن زمینه های لازم برای یادگیری مادام العمر، جامعه محورانه و نیز کسب توانمندی های رفتار و منش حرفه ای مورد نیاز پزشکان عمومی - آماده سازی دانشجو برای زندگی به عنوان یک انسان چند بعدی و متعادل

وظایف و اختیارات کمیته هماهنگی تم های طولی (مهارت های طبابت):

- i. برگزاری جلسات منظم و برنامه ریزی شده با اعضای کمیته هماهنگی تم های طولی
- ii. تدوین و پیاده سازی برنامه توسعه "مهارت های طبابت" در فازهای چهارگانه با توجه به سند چشم انداز و برنامه اعتباربخشی رشته دکترای عمومی پزشکی
- iii. توسعه آموزش و ارزیابی مهارت های طبابت در فاز بالینی
- iv. توانمندسازی اعضای هیات علمی به منظور تقویت ادغام مهارت های طبابت در آموزش و ارزیابی عملکرد دانشجویان
- v. ارتقای مداوم آموزش و ارزیابی مهارت های طبابت با به کار بستن شواهد و مطالعات روز

- vi. ارائه مشاوره به گروه های آموزشی، اعضای هیات علمی و سایر ذی نفعان به منظور توسعه پیاده سازی مهارت های طبابت به صورت ادغام یافته در آموزش پزشکی
- vii. تهیه و استفاده از مواد کمک آموزشی جهت آموزش اثربخش مهارت های طبابت
- viii. استفاده از روش های ارزیابی به منظور سنجش عملکرد دانشجویان در زمینه مهارت های طبابت
- ix. ارتقای کمی و کیفی پژوهش در حوزه مهارت های طبابت
- x. ایجاد هماهنگی بین برنامه های تدوین شده برای آموزش تم های طولی مختلف
- xi. طراحی و پیاده سازی برنامه های آموزشی مشترک با سایر گروه های آموزشی در زمینه مهارت های طبابت
- xii. هماهنگی با کمیته برنامه ریزی، ارزشیابی و ارزیابی دانشجو
- xiii. تسهیل تعامل بین کانون های تم های طولی با معاونین آموزشی فازهای چهارگانه و کمیته برنامه ریزی دوره
- xiv. بررسی پیشنهادات آموزشی- اجرایی و پیشنهاد برنامه های آموزشی تدوین شده به کمیته اجرایی و کمیته برنامه ریزی دوره
- xv. نظارت بر حسن اجرای برنامه های آموزشی و ارزشیابی تم های طولی
- xvi. مشارکت در ارزشیابی برنامه آموزشی مرتبط با تم های طولی، ارائه بازخورد و پایش ارتقاء کیفیت آن
- xvii. ارائه گزارش پیشرفت کار به کمیته برنامه ریز

ترکیب اعضای کمیته هماهنگی تم های طولی (مهارت های طبابت):

- مسوؤل تم های طولی یا مهارت های طبابت: یک نفر از اعضای هیات علمی با تجربه، علاقمند و متخصص در زمینه آموزش موضوعات مرتبط به پیشنهاد دبیر کمیته برنامه ریزی دوره عمومی پزشکی و انتخاب توسط رئیس دانشکده پزشکی به مدت دو سال.

- معاونین آموزشی پایه و بالین دانشکده

- مسئولین هر کدام از تم های طولی
- دو نماینده از مدرسان با تجربه و متخصص تم های طولی
- مسئول دفتر توسعه آموزش دانشکده به عنوان مسئول کمیته هماهنگی تم های طولی

- معاون آموزشی بیمارستان

- دو نفر از منتخبین دانشجویی به انتخاب مسئول تم های طولی (بدون حق رأی)

- یک نفر از کارشناسان آموزش (بدون حق رأی)

شیوه آموزش تم های طولی (مهارت های طبابت):

روش آموزش تم های طولی به دو صورت "آموزش مستقل" و "آموزش درهم تنیده" با سایر دروس خواهد بود. در آموزش درهم تنیده مباحث هر تم در خلال آموزش سایر دروس نیز بکار گرفته خواهد شد.

سیستم ارزیابی تم های طولی (مهارت های طبابت):

سیستم ارزیابی از نوع معیارمحور خواهد بود. بدین صورت که تصمیم در خصوص عملکرد فراگیران بر اساس نظام قبولی (بالای ۷۰)، مرزی (بین ۴۰ تا ۷۰) و افتاده (کمتر از ۴۰) صورت میگیرد. شرط ورود دانشجویان به هر کدام از مقاطع چهارگانه دوره عمومی پزشکی موفقیت در هر کدام از مراحل تم های طولی است. حتی این موضوع شرط شرکت در آزمون های جامع علوم پایه و پیش کارورزی خواهد بود. در این سیستم میزان یادگیری فراگیران در سه حیطه دانش، نگرش و عملکرد تعیین میگردد. برای پشت سر گذاشتن موفقیت آمیز دروس "مهارت های طبابت"، دانشجو باید در نظام ارزیابی "ردی، مرزی، قبولی" در تمامی محورهای اصلی این درس در سطح قبولی باشد.

همچنین ارزیابی عملکرد دانشجویان در هر یک از تم های طولی بر اساس پیامدهای مورد انتظار در هر نیمسال تحصیلی (تکوینی) صورت می پذیرد که از مجموع نمرات نیمسال های مختلف در انتهای فاز (تراکمی) وضعیت دانشجویان مشخص می شود. نمره دانشجو در هر یک از تم های طولی مستقل از سایر تم ها محاسبه می شود (سیستم ارزیابی غیر جبرانی برای هر یک از محورهای توانمندی تم های طولی). ارزیابی فراگیران با توجه به ماهیت و اهداف هر یک از تم های طولی به صورت امتحان پایان

نیمسال، شرکت در کارگاه‌های آموزشی، حضور در برنامه های آموزشی، انجام پروژه- های گروهی و فردی، ارزیابی عملکرد به وسیله چک لیست و تکمیل کاربرگ‌های کلاسی، انجام تکالیف تأملی، آزمون های OSCE و غیره خواهد بود.

ارزشیابی تم های طولی (مهارت های طبابت):

به منظور نظارت بر کیفیت اجرای برنامه تم طولی مهارت های طبابت در دوره پزشکی عمومی، ارزشیابی مهارت های طبابت به شکل دوره ای در انتهای هر نیمسال و بر اساس تقویم آموزشی توسط کمیته ارزشیابی دوره و با همکاری کمیته هماهنگی تم های طولی به صورت ارزشیابی کمی (نظر خواهی از دانشجویان توسط یک فرم ارزشیابی کیفیت تم های طولی به صورت مبتنی بر وب در هر نیمسال تحصیلی) و ارزشیابی کیفی (نظر خواهی از دانشجویان به روش بحث گروهی در انتهای فازهای چهارگانه و بیان نقاط ضعف و قوت و ارایه پیشنهادات جهت ارتقای آن توسط دانشجویان) انجام خواهد شد. به منظور ارتقای سطح کیفی و رفع نقاط ضعف و قوت تم های طولی، نظرخواهی از مدرسان تم های طولی نیز بعمل خواهد آمد همچنین هر یک از مسئولین تم های طولی به ارایه تجارب خود در اجرای مهارت های طبابت خواهند پرداخت. نظرات مطرح شده توسط کمیته ارزشیابی و کمیته هماهنگی تم های طولی یادداشت برداری میگردد.

کارگروه های تم های طولی (مهارت های طبابت):

برای هر یک از تم های طولی، یکی از سازمان ها و نهادهای موجود در ساختار دانشکده پزشکی به عنوان مسئول تدوین و اجرا تم طولی مورد نظر می باشد. به منظور پیشبرد کار برنامه ریزی ها در هر یک از تم های طولی، کارگروه هایی توسط هر یک از متولیان تم های طولی تشکیل شده است. از مهم ترین مسئولیت های این کارگروهها میتوان به نکات زیر اشاره نمود:

- شناسایی وضعیت موجود برنامه آموزشی در مورد تم طولی مربوطه
- همکاری با کمیته های فازها در زمینه تدوین توانمندیهای مورد انتظار در مورد هر یک از تم های طولی در پایان هر یک از فازهای علوم پایه، مبانی طب بالینی، کارآموزی و کارآموزی
- تدوین برنامه آموزشی تم طولی مربوطه بر اساس سند چشم انداز و در قالب سیاست ها، خط مشی ها و چارچوب زمانی کلی تعیین شده توسط کمیته برنامه ریزی، با مشارکت گروه های ذی ربط
- هماهنگی با کمیته های فازها و تحت مدیریت کمیته برنامه ریزی دوره برای گنجاندن شدن برنامه آموزشی و ارزیابی مهارت های طبابت در برنامه فازها
- هماهنگی با سایر کانون های تم های طولی
- پیاده سازی و ارزیابی دوره های آموزشی مرتبط با هماهنگی کمیته فازهای چهارگانه
- بازنگری مستمر برنامه آموزشی تم طولی مربوطه و ارایه پیشنهاد به کمیته برنامه ریزی و کمیته های فازها برای ارتقای کیفیت دوره
- طراحی، پیاده سازی و ارزشیابی برنامه های توانمند سازی مدرسان در مورد حوزه تم طولی مرتبط
- ارائه گزارش پیشرفت کار به کمیته برنامه ریزی درسی دوره دکتری عمومی پزشکی

